

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W KIELCACH

POLECONY

WYŚLANO DNIA:

KOPIA

08.11.2019

ZA POTWIERDZENIEM
ODBIORU

L. dz. 3179 Podpis *Kubik*

WK.60.12.2019

Kielce, dnia 07.11.2019 roku

Pan Sławomir Kowalczyk
Burmistrz Miasta i Gminy Opatowiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach, na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych¹, przeprowadziła w Urzędzie Miasta i Gminy Opatowiec w okresie od 24 kwietnia do 12 lipca 2019 roku kompleksową kontrolę gospodarki finansowej Gminy Opatowiec za 2018 rok i inne wybrane okresy. Protokół kontroli omówiono i podpisano w dniu 12 września 2019 roku.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia, które powstały na skutek nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę finansową Gminy Opatowiec.

Kontrola wykazała, że wnioski pokontrolne nr 2, 3 i 6 sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym WK.60.30.2015.726.2016 z dnia 25.02.2015 r. na podstawie wyników poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2015 r. nie zostały wykonane. W dalszym ciągu występują nieprawidłowości w zakresie dotyczącym:

- niebieżącego ewidencjonowania wartości zaangażowania na podstawie zawartych umów na koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”,
- niebieżącego ujmowania zdarzeń gospodarczych w okresach sprawozdawczych, które dotyczyły przyjęcia na stan środków trwałych,
- występowania przypadków braku weryfikacji złożonych deklaracji na podatek od nieruchomości.

Wykazane nieprawidłowości i uchybienia dotyczyły, w szczególności:

I. W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

1. W obowiązującej dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości ustalonej zarządzeniami Wójta Nr 2/2018 z dnia 02.01.2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad polityki rachunkowości oraz Nr 2a/2018 z dnia 02.01.2018 r. w sprawie ustalenia dzienników prowadzonych dla Urzędu Gminy, dla Budżetu Gminy oraz programów komputerowych:
 - a) nie wskazano daty rozpoczęcia eksploatacji oraz wersji stosowanego programu komputerowego,
 - b) nie określono faktycznych zasad funkcjonowania kont 130D „Rachunek bieżący jednostki - dochody” oraz 130W „Rachunek bieżący jednostki – wydatki” w związku z przyjętymi i stosowanymi w Urzędzie rozwiązaniami,

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 2137, dalej ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych
ul. Targowa 18, 25-520 Kielce
tel. 41 36 01 600
kielce@rio.gov.pl

- c) nie przyjęto zasad klasyfikacji zdarzeń w zakresie ewidencji księgowej rozliczeń podatku od towarów i usług VAT w związku z obowiązującą od 01.01.2017 r. w Gminie Opatowiec centralizacją rozliczeń ww. podatku, a w szczególności nie określono sposobu ewidencji księgowej operacji gospodarczych dotyczących podatku VAT w zakresie dochodów i wydatków budżetowych, sposobu zwróconego przez Urząd Skarbowy podatku VAT oraz sposobu ujmowania zaokrągleń z tytułu VAT,
 - d) nie przyjęto zasad klasyfikacji zdarzeń w zakresie ewidencji księgowej wpłat podatków i opłat dokonywanych przy pomocy terminala płatniczego,
 - e) nie określono zasad klasyfikacji zdarzeń na kontach 408, 410 oraz 411 w ewidencji księgowej Urzędu, pomimo dokonywania zapisów na tych kontach w 2018 r.
 - f) w załączniku nr 4 do ww. zarządzenia „Zakładowy Plan Kont Urzędu” nie usunięto zapisów dotyczących kont 770 „Zyski nadzwyczajne” i 771 „Straty nadzwyczajne”, nie dokonano zmian opisu kont zespołu „4” oraz konta 860 „Wynik finansowy” poprzez wprowadzenie uregulowań wynikających z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej².
Nieprawidłowość narusza art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³ w związku z art. 10 ust. 2 tej ustawy oraz § 20 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
2. Nie dokonano rzeczywistego ustalenia stanu aktywów i pasywów na dzień 31.12.2018 r. oraz nie dokonano zapisów korygujących mających na celu doprowadzenie stanów wynikających z ksiąg rachunkowych do stanu rzeczywistego. Na dzień 31.12.2018 r. wykazano:
- a) Saldo Wn konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” w kwocie 4.400,00 zł, pomimo, że z potwierdzenia sald przesłanego przez Bank Spółdzielczy w Kielcach wynika saldo udziałów o wartości 4.700,00 zł. W notatce załączonej do protokołu weryfikacji konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” wskazano, że: „w 2013 r. nie została zaksięgowana kwota 300,00 zł na konto 030 i 750 jako dopłata do udziałów w BS. Ww. kwota ujęta jest tylko na kontach 139 i 240”. Pod datą 11.01.2019 r. na kontach 030 i 750 na podstawie dowodu PK nr 14 ujęto kwotę 300,00 zł w treści operacji wskazano „doksięgowanie udziałów w BS z 2013 r.”.
 - b) Saldo Wn konta 139-03 „Inne rachunki bankowe” oraz saldo Ma konta 240-004 „Pozostałe rozrachunki” w kwocie 4.700,00 zł, pomimo że jednostka nie posiadała sum depozytowych oraz zobowiązań dotyczących ww. sald. Na kontach tych zdublowano posiadane przez jednostkę udziały w Banku Spółdzielczym w Kielcach,
 - c) Saldo Wn konta 225-100-40022 „Rozliczenie podatku VAT naliczony VAT” w kwocie 26.960,50 zł dotyczące rozliczeń z tytułu podatku VAT z lat ubiegłych. Jako dowód źródłowy w protokole weryfikacji do tego konta wskazano „pismo z Urzędu Skarbowego”, które nie może stanowić dowodu źródłowego będącego podstawą dokonania zapisów w księgach rachunkowych Urzędu.

² Dz.U. z 2017 r. poz. 1911 ze zm., dalej rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 351, dalej ustawa o rachunkowości

- d) Saldo Wn konta 225-100-30000 „Podatek Vat z deklaracji” w kwocie 12.377,00 zł, pomimo, że z deklaracji VAT-7 Urzędu nie wynika ww. saldo. W ewidencji budżetu dublowano rozrachunki z tytułu podatku VAT wynikającego z deklaracji VAT-7 na koncie 224-000 „Urząd Skarbowy - podatek VAT”. W załączniku do protokołu weryfikacji salda konta 224 w zakresie dotyczącym rozliczeń z tytułu podatku VAT wskazano, że konto 224-000 wykazywało na dzień 31.12.2018 r. saldo Wn 14.489,27 zł, nie wskazano natomiast dowodów źródłowych z których wynikałoby ww. saldo. Do protokołu weryfikacji konta 225 na dzień 31.12.2018 r. załączono pismo z dnia 14.01.2019 r. w którym wskazano, że „w wyniku analizy deklaracji VAT-7 z ewidencją sprzedaży i zakupu podatku od towarów i usług stwierdzono, że w niżej wymienionych deklaracjach nie przeniesiono na następny okres rozliczeniowy nadwyżki podatku nad należnym w związku z powyższym przygotowano korekty poszczególnych deklaracji VAT-7. Podczas weryfikacji salda konta 225 i 224 stwierdzono, że pomiędzy kontami jest różnica w kwocie 2.112,27 zł. Różnica wynika z braku w ewidencji jednostki korekty deklaracji VAT-7 za miesiąc 11/2017.” Z protokołu komisji inwentaryzacyjnej sporządzonego na zakończenie inwentaryzacji na dzień 15.01.2019 r. wynika m.in., że: „*różnice inwentaryzacyjne zostały stwierdzone na koncie 225 w kwocie 2.111,27 zł. Kwota 2.111,27 zł została „doksięgowana” na koncie 225 w styczniu 2019 r.*
- e) Saldo Ma konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” wg analityki 003-750-75023-4530 w kwocie 11.718,63 zł, dotyczące bezpodstawnego ujęcia na tym koncie jako zobowiązania podatku VAT od otrzymanej dotacji w korespondencji z kontem 403. Podatek ten ujęto również na stronie Wn konta 221V „Należności z tytułu dochodów budżetowych- VAT” wg analityki 901-0000-0000 oraz na stronie Ma konta 225 „Rozrachunki z budżetami – VAT” wg analityki 100-50080-0000-00000. Saldo konta 225-100-50080-0000-00000 zostało przeniesione na konto 225-100-30000-0000-00000 pod datą 31.12.2018 r.
- f) Saldo Ma konta 800 „Fundusz jednostki” w kwocie 7.903.057,10 zł, pomimo, że w 2018 r. dokonywano na tym koncie zapisów na podstawie dowodów „Polecenie księgowania” bez wskazania dowodów źródłowych stanowiących podstawę ich sporządzenia, bez zamieszczenia treści umożliwiającej ustalenie podstawy dokonania zapisów lub wskazania korygowanych zapisów, przykładowo: dowodem PK nr 214 z dnia 29.06.2018 r. na stronie Ma konta 800 ujęto kwotę 412.548,94 zł w korespondencji z kontem 240 w treści operacji wskazano „przebieganie”, dowodem PK nr 501 z dnia 31.12.2018 r. na stronie Wn konta 800 ujęto kwotę (-) 623.475,00 zł w korespondencji z kontem 071 w treści operacji wskazano „zmniejszenie amortyzacji środków trwałych”, dowodem PK nr 503 z dnia 31.12.2018 r. na stronie Wn konta ujęto kwotę 82.093,71 zł w korespondencji z kontem 225 w treści operacji wskazano „odpis podatku VAT”. Nie wyjaśniono treści ekonomicznej operacji gospodarczych dokonanych na podstawie dowodów PK nr 214, 501 i 503 oraz dokonano przebiegania zrealizowanych dochodów i wydatków budżetowych na fundusz jednostki w kwotach niewynikających ze sprawozdań budżetowych z wykonania planu dochodów budżetowych oraz z wykonania planu wydatków budżetowych.
- Nieprawidłowość narusza art. 4 ust. 1 i ust. 2 art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Nierealny stan ww. kont nie został ujawniony w toku inwentaryzacji, co świadczy o nierzetelnym jej przeprowadzeniu i narusza art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy.

3. Operacje gospodarcze dotyczące zapłaty podatków i opłat lokalnych za pomocą instrumentu płatniczego ujmowano z pominięciem konta 141 „Środki pieniężne w drodze”, tj. zapisem Wn 130 „Rachunek bieżący jednostki” i Ma 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”. W konsekwencji na koncie 221 zapłata podatku/opłaty ujmowana była pod datą wyciągu bankowego, zamiast pod datą faktycznej zapłaty należności przy pomocy instrumentu płatniczego. Nieprawidłowość narusza art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁴ oraz zasady funkcjonowania ww. kont określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
4. Nie ujmowano na kontach Wn 810 „Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje”, Ma 800 „Fundusz jednostki” równowartości wydatków poniesionych z budżetu na finansowanie środków trwałych w budowie, zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, w związku z czym na koncie 800 nie wystąpiło przeksięgowanie wartości środków na inwestycje (§ 605 i 606) z konta 810 (zapis Wn 800 – Ma 810). Wydatki podlegające ujęciu zapisem Wn 810 – Ma 800 wyniosły w 2018 r. 2.920.038,49 zł i o taką kwotę nastąpiło zaniżenie obrotów stron Wn i Ma konta 800 i 810. Nieprawidłowość narusza art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz zasady funkcjonowania ww. kont określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
5. Przypisu należności z tytułu opłaty za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” dokonywano na podstawie i w wysokości wpłaconej opłaty w danym miesiącu, zamiast na podstawie wydanych zezwoleń lub oświadczeń o wartości poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim. Ponadto nie prowadzono ewidencji analitycznej według podmiotów, którym wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Nieprawidłowość narusza art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości w związku z art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ oraz zasady funkcjonowania konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
6. W kontrolowanej jednostce nieprawidłowo prowadzono ewidencję środków trwałych na koncie 011 „Środki trwałe”, o czym świadczy:
 - a) przyjmowanie na stan środków trwałych zakończonych inwestycji z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 11 miesięcy, od daty odbioru inwestycji i przyjęcia jej do użytkowania. Powyższe dotyczyło przyjęcia na stan środków trwałych 12 zadań inwestycyjnych oraz zakupu 2 środków trwałych o łącznej wartości 1.194.686,43 zł. Nieprawidłowość narusza art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
 - b) dokonywanie zapisów na koncie 011 „Środki trwałe” na podstawie nierzetelnie sporządzonych dowodów „OT”, w których zamiast nazwy środka trwałego wpisywano nazwę zadania inwestycyjnego czy usługi, która nie pozwalała na stwierdzenie rzeczywistego przebiegu operacji, którą dokumentowały, przykładowo: „Budowa otwartej strefy aktywności Krzczonów” o wartości 36.088,20 zł, „Zagospodarowanie nabrzeża Wisły” o wartości 185.099,45 zł, co narusza art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 2 pkt 2 i art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 900 ze zm., dalej ustawa Ordynacja podatkowa,

⁵ Dz.U. z 2019 r. poz. 869 ze zm., dalej ustawa o finansach publicznych

- c) przyjmowanie na stan środków trwałych wartości remontów i usług niespełniających definicji środka trwałego, np. na koncie 011 ujęto środek trwały o nazwie „Zagospodarowanie cmentarza” o wartości 29.633,48 zł, „remont drogi gminnej Chwalibogowice – Kraśniów” o wartości 10.052,61 zł, „remont pomieszczeń łazienki w szkole o wartości 31.280,15 zł”, co narusza art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy oraz zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta 011 określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.,
- d) stosowanie nieprawidłowej klasyfikacji środków trwałych, np. wykonanie sieci informatyzacyjnej w budynku Urzędu o wartości 49.888,80 zł ujęto na podstawie dowodu OT nr 26 z dnia 28.12.2018 r. jako odrębny środek trwały w grupie „4” maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania zamiast zwiększyć wartość budynku Urzędu w grupie „1” budynki i lokale oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, co narusza postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)⁶, w związku z przepisami art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁷.
- e) nieprawidłowe ustalanie wartości początkowej środków trwałych poprzez ujmowanie zwiększenia wartości istniejących środków trwałych jako nowego środka trwałego np. budowa łazienki OSP Opatowiec, przebudowa łazienki w Krzczonowie, przebudowa świetlicy w Chwalibogowicach, termomodernizacja budynku Urzędu Gminy, nadbudowa Urzędu Gminy, bądź przyjmowanie kilkunastu środków trwałych w jednej pozycji zamiast oddzielnie dla każdego środka trwałego, np. na podstawie dowodu OT nr 1 z dnia 01.02.2018 r. przyjęto środek trwały o nazwie „budowa przydomowych oczyszczalni ścieków” o wartości 363.480,40 zł, zamiast przyjąć jako oddzielne środki trwałe 26 przydomowych oczyszczalni ścieków; na podstawie dowodu OT nr 22 z dnia 28.12.2018 r. przyjęto środek trwały o nazwie „dostawa i montaż kolektorów słonecznych” o wartości 304.858,41 zł, zamiast przyjąć jako oddzielne środki trwałe 28 instalacji solarnych. Nieprawidłowość narusza art. 28 ust. 1 pkt 1, 1a oraz ust. 2 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy oraz zasady prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta 011 określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
- Powyższe skutkowało także wykazaniem nieprawidłowych danych w zakresie składników majątkowych w bilansach Urzędu oraz informacjach o stanie mienia komunalnego za 2018 r. i lata wcześniejsze, co narusza art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz art. 267 ust. 1 pkt 3 lit. a) i c) ustawy o finansach publicznych.
- Tak prowadzona ewidencja środków trwałych uniemożliwiła prawidłowe naliczenie amortyzacji. Na dzień 31.12.2018 r. naliczono amortyzację w kwocie 382.740,71 zł. Kontrolującemu nie okazano dokumentów dotyczących naliczenia amortyzacji wg stanu na dzień 31.12.2018 r.
7. Zaniechano prowadzenia ewidencji szczegółowej do kont: 013 „Pozostałe środki trwałe”, 020 „Wartości niematerialne i prawne” oraz 800 „Fundusz jednostki”. Nieprawidłowość narusza art. 17 ust. 1 ustawy o rachunkowości (w zakresie dotyczącym ewidencji szczegółowej do konta 013 i 020) oraz art. 24 ust. 4 pkt 2 tej ustawy.

⁶ Dz.U. z 2016 r. poz. 1864, dalej rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)

⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 649 ze zm., dalej ustawa o statystyce publicznej

8. W 2018 r. na koncie 020 „Wartości niematerialne i prawne” bezpodstawnie ujęto wartość zakupu rocznej licencji na kwotę 5.904,00 zł, która nie stanowiła wartości niematerialnych i prawnych. Nieprawidłowość narusza art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości w związku z art. 4 ust. 1 tej ustawy oraz zasady funkcjonowania tego konta określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
9. Nie dokonano wyksięgowania należnego podatku VAT z dochodów jednostki, od dotacji która wpłynęła na rachunek bankowy budżetu w dniu 14.12.2018 r. w kwocie brutto 158.201,57 zł. Wpływ dotacji ujęto zapisem Wn 133 „Rachunek budżetu”, Ma 901 „Dochody budżetu” wg podziałki 900-90005-6257 w księgach rachunkowych budżetu oraz powtórzonym zapisem w księgach rachunkowych Urzędu Wn 130D „Rachunek bieżący jednostki” wg podziałki 900-90005-6257, Ma 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” wg podziałki 900-90005-6257. Na okoliczność odliczenia podatku VAT od otrzymanej dotacji w kwocie 11.718,63 zł wystawiono fakturę wewnętrzną nr 101/2019 z dnia 31.12.2018 r. Kwotę podatku VAT wynikającego z tej faktury ujęto na kontach: Wn 403 „Podatki i opłaty” wg podziałki 750-75023-4530, Ma 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” wg analityki 003-750-75023-4530 oraz Wn 221V „Należności z tytułu dochodów budżetowych- VAT” wg podziałki 901-0000-0000 Ma 225 „Rozrachunki z budżetami – VAT” wg analityki 100-50080-0000-00000. Saldo konta 225-100-50080-0000-00000 zostało przeniesione na konto 225-100-30000-0000-00000 pod datą 31.12.2018 r. Podatek VAT od dotacji wykazano w deklaracji VAT-7 za miesiąc grudzień 2018 r.
- W związku z niedokonaniem wyksięgowania należnego podatku VAT z konta 130 wg klasyfikacji budżetowej dochodów 900/90005/§ 6257 ww. dochody ujęto w sprawozdaniu Rb-27S Urzędu za okres od początku roku do dnia 31.12.2018 r. wg podziałki 900/90005/§6257 w kol. 7 „Dochody wykonane” wraz z podatkiem VAT. W sprawozdaniu Rb-28S Urzędu za okres od początku roku do dnia 31.12.2018 r. ujęto zobowiązania z tytułu podatku VAT od dotacji w kwocie 11.718,63 zł w wg podziałki 750/75023/§4530.
- Ujęcie dotacji w kwocie brutto stanowi naruszenie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁸ z którego wynika, że podatek od towarów i usług stanowi dochód budżetu państwa w związku z art. 111 pkt 1 ustawy o finansach publicznych oraz art. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁹.
10. W bilansie z wykonania budżetu Gminy sporządzonym na dzień 31.12.2018 r. (w kolumnie „stan na koniec roku”):
- a) w aktywach w poz. III „Rozliczenia międzyokresowe” oraz w pasywach bilansu w poz. I.1.1. „Krótkoterminowe do 12 miesięcy” wykazano kwotę 130.000,00 zł na skutek bezpodstawnego ujęcia na kontach 134 „Kredyty bankowe” oraz 909 „Rozliczenia międzyokresowe” odsetek od zaciągniętych kredytów naliczonych przez Urząd na rok 2019.
- b) w pasywach bilansu w poz. I.1.2. „Długoterminowe powyżej 12 miesięcy” wszystkie zobowiązania finansowe z tytułu zaciągniętych kredytów ujęto jako zobowiązania długoterminowe w kwocie 5.043.000,00 zł, pomimo że jednostka posiadała również zobowiązania krótkoterminowe, których termin spłaty według umów przypadał na 2019 r. (kwota 280.000,00 zł).

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 2174 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1530 ze zm.

Nieprawidłowość narusza art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości w związku z art. 3 ust. 1 pkt 22 oraz art. 28 ust. 1 pkt 8 tej ustawy.

11. W zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

a) w Rb-NDS sprawozdaniu o nadwyżce/deficycie/jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31.12.2018 r. (korekta nr 2 z dnia 14.05.2019 r.) w kolumnie wykonanie:

- w poz. D.12 „spłata udzielonych pożyczek” nie wykazano przychodów w kwocie 177.500,00 zł z tytułu spłaty pożyczek krótkoterminowych udzielonych w 2018 r. dla Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Gminy Opatowiec,

- w poz. D.22 „udzielone pożyczki” nie wykazano rozchodów w kwocie 241.661,82 zł z tytułu pożyczek krótkoterminowych udzielonych w 2018 r. dla Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Gminy Opatowiec.

Nieprawidłowość narusza § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰ oraz § 13 pkt 5 lit b), pkt 6 i pkt 8 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do tego rozporządzenia.

b) dane wykazane w zbiorczym sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres sprawozdawczy od początku roku do dnia 31.12.2018 r. nie były zgodne z sumą danych wykazanych w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych za ten sam okres sprawozdawczy przez Urząd Miasta i Gminy jako jednostkę budżetową i jako organ oraz pozostałych jednostek budżetowych. Różnica dotyczy kolumn 13, 14 i 15. Nieprawidłowość narusza § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

c) w sprawozdaniu Rb-PDP sprawozdaniu z wykonania dochodów podatkowych Gminy za okres sprawozdawczy od początku roku do dnia 31.12.2018 r. (korekta z dnia 24.04.2019 r.):

✓ nie wykazano skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości, w wyniku wprowadzania do programu komputerowego zamiast maksymalnych stawek podatku od nieruchomości wskazanych w obwieszczeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2018 r.¹¹ stawek podatku ustalonych przez Radę Gminy uchwałą Nr XXXIX/212/2017 z dnia 13.11.2017 r. w sprawie wysokości stawek podatku od nieruchomości. Z uwagi na to, że kontrolującemu nie okazano wydruku dotyczącego powierzchni gruntów i budynków, od których należało wyliczyć skutki obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości oraz prowadzenia nierzetelnie ewidencji podatkowej w zakresie powierzchni gruntów i budynków, nie ustalono kwoty skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości jaka powinna zostać wykazana w sprawozdaniu Rb-PDP.

✓ zaniżono skutki obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych o kwotę 10.748,62 zł w wyniku przyjęcia do wyliczenia nieprawidłowej górnej granicy stawek kwotowych dla ciągników siodłowych o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów

¹⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1393 ze zm., dalej rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej

¹¹ M.P. z 2017 r. poz. 800

powyżej 36 ton oraz wyliczenia skutków obniżenia stawek podatku od 2 środków transportowych za nieprawidłowy okres.

- ✓ skutki udzielonych przez gminę zwolnień w podatku od nieruchomości wykazano niezgodnie ze stanem rzeczywistym, z uwagi na to, że w ewidencji podatkowej nie naniesiono prawidłowych powierzchni gruntów i budynków podlegających zwolnieniu z tego podatku, wykazanych przez podatników w deklaracjach podatkowych (w zakresie zwolnień z tego podatku dotyczących osób prawnych), oraz informacjach podatkowych (w zakresie dotyczącym zwolnień z podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego). Skutki udzielonych przez gminę zwolnień w podatku od osób prawnych w 2018 r. powinny zostać wykazane w kwocie 11.692,15 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S Urzędu skutki z powyższego tytułu wykazano w kwocie 7.206,94 zł. Różnica w kwocie 4.485,21 zł, spowodowana była przyjęciem do wyliczenia skutków udzielonych przez gminę zwolnień w podatku od nieruchomości od osób prawnych nieprawidłowych powierzchni gruntów i budynków, oraz ujęcia w ewidencji podatkowej ww. powierzchni budynków związanych z ochroną przeciwpożarową jako budynków mieszkalnych, a budynku zajętego na cele związane z ochroną bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego jako budynku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej zamiast jako budynku pozostałego i wyliczenia skutków wg nieprawidłowych stawek podatku,
- ✓ nie wykazano skutków umorzenia zaległości podatkowych w podatku rolnym w kwocie 7.057,89 zł,
- ✓ nie wykazano skutków umorzenia zaległości podatkowych w podatku leśnym w kwocie 29,00 zł,
- ✓ nie wykazano skutków rozłożenia na raty podatku od rolnego w kwocie 529,00 zł,
- ✓ zawyżono skutki rozłożenia na raty w podatku od środków transportowych o kwotę 20,27 zł, na skutek błędu rachunkowego.

Nieprawidłowość narusza § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz § 3 ust. 1 pkt 9, 10 i 11 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

12. W zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań z zakresu operacji finansowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) w kwartalnym jednostkowym sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2018 r. nie wykazano w poz. E.2.1. „Kredyty i pożyczki krótkoterminowe” zobowiązań płatnych w ratach z tytułu zakupu polis ubezpieczeniowych samochodów w kwocie 3.104,00 zł. Zobowiązań z tytułu zakupu ratalnego nie wykazano również w sprawozdaniach Urzędu za poszczególne kwartały 2018 r. W toku niniejszej kontroli kompleksowej zostały sporządzone korekty sprawozdań Urzędu Rb-Z za IV kwartał 2018 r. oraz Rb-UZ za 2018 r. Nieprawidłowość narusza § 4 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹² oraz § 2 ust. 1 pkt 2 „Instrukcji sporządzania sprawozdań” stanowiącej załącznik nr 9 do tego rozporządzenia w związku

¹² Dz.U. z 2014 r. poz. 1773, dalej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych

z § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego¹³.

- b) w kwartalnym jednostkowym sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych według stanu na koniec IV kwartału 2018 r. (korekta z dnia 25.02.2019 r.) w poz. N3.2. „depozyty na żądanie” wykazano kwotę 226.476,43 zł, zamiast kwoty 84.494,08 zł. Różnica w kwocie 141.982,35 zł powstała na skutek nieuwzględnienia w tej pozycji dochodów realizowanych przez Urzędy Skarbowe oraz Ministerstwo Finansów za grudzień 2018 r. które wpłynęły na rachunek budżetu w styczniu 2019 r. w kwocie 33.552,65 zł (saldo Wn konta 224-756) oraz niepomniejszenia depozytów na żądanie o kwotę 175.535,00 zł (saldo Ma konta 909-758) dotyczącą subwencji oświatowej na miesiąc styczeń 2019 r., która wpłynęła na rachunek bankowy budżetu w grudniu 2018 r. Nieprawidłowość narusza § 10 ust. 4, § 2 ust. 2 i § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.
13. W zakresie przeprowadzenia, udokumentowania i rozliczenia wyników inwentaryzacji wg stanu na dzień 31.12.2018 r. stwierdzono następujące nieprawidłowości:
- a) w załączniku do zarządzenia Nr 82/2018 Wójta z dnia 25.10.2018 r. w sprawie przeprowadzania inwentaryzacji rocznej aktywów i pasywów Gminy Opatowiec oraz powołania Komisji inwentaryzacyjnej ustalono termin przeprowadzenia inwentaryzacji metodą weryfikacji sald do dnia 14.01.2019 r. Wskazany termin uniemożliwia prawidłowe ustalenie sald kont (w szczególności rozrachunkowych) do celów bilansowych. Określony w art. 26 ust. 3 pkt 3 ustawy o rachunkowości termin do 15 dnia następnego roku dotyczy inwentaryzacji drogą spisu z natury lub potwierdzenia salda nie zaś drogą porównania (weryfikacji).
- b) Inwentaryzacja w drodze weryfikacji nw. kont została przeprowadzona nierzetelnie, bowiem w każdym z protokołów dotyczących inwentaryzacji w drodze weryfikacji zawarto zapis o treści „wg stanu na dzień 31.12.2018 r., w dniu 14.01.2019 r. zweryfikowano saldo konta (...), i stwierdzono, że wynika ono z zapisów prawidłowo udokumentowanych sprawdzonymi i zatwierdzonymi dokumentami. Jest ono realne i poprawnie ustalone”, pomimo że nie dokonano faktycznej weryfikacji tych kont, o czym świadczy:
- ✓ niewskazanie w protokole weryfikacji konta 020 „Wartości niematerialne i prawne” konkretnych poszczególnych dowodów księgowych, na podstawie których dokonano weryfikacji. Na dzień 31.12.2018 r. saldo ww. konta wynosiło 81.904,10 zł.
 - ✓ wskazanie w załączniku do protokołu weryfikacji salda konta 201 wg stanu na dzień 31.12.2018 r. faktur i rachunków, które wpłynęły do Urzędu Miasta i Gminy – Referatu Finansowo Budżetowego po dacie sporządzenia protokołu weryfikacji oraz nieujawnienie niezgodnego ze stanem faktycznym salda konta 201-356. Z ewidencji księgowej ww. konta wynikało saldo Ma 3.142,00 zł, natomiast z dowodów źródłowych (polis ubezpieczeniowych) wynikało saldo Ma 3.104,00 zł. Różnica w kwocie 38,00 zł nie została ujawniona i wyjaśniona w trakcie inwentaryzacji w drodze weryfikacji salda.
 - ✓ wskazanie w protokole weryfikacji salda konta 011 „Środki trwałe” wg stanu na dzień 31.12.2018 r., że dokonano inwentaryzacji weryfikacji środków trwałych ujętych na tym koncie o łącznej wartości 22.785.735,53 zł (w tym 1.647.604,62 zł grunty). W załącznikach do tego protokołu wskazano nazwę analityczną konta 011 wg środków trwałych wraz z saldem tego

¹³ Dz.U. Nr 298, poz. 1767, dalej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego

konta analitycznego bez wskazania konkretnego dokumentu na podstawie którego dokonano weryfikacji (za wyjątkiem gruntów) np. 011-001-0 budynki, 011-001-1 budynki, 011001-010 termomodernizacja i remont budynku Urzędu Gminy, 011-001-020 przebudowa świetlicy wiejskiej w Chwalibogowicach, 011-011-023 remont ośrodka zdrowia w Krzczonowie, 011-001-024 remont pomieszczeń łazienki w szkole, 011-001-16 remont strażnicy OSP Charbinowice, 011-001-4 termomodernizacja, 011-002-0 budowle - jako dowód źródłowy wskazano „OT/faktura” w każdej pozycji tego załącznika.

Z powyższego wynika, że inwentaryzacja aktywów i pasywów na ww. kontach w drodze weryfikacji sald wg stanu na dzień 31.12.2018 r. nie posiada rzetelnie udokumentowanych wyników oraz nie została powiązana z zapisami z ksiąg rachunkowych. Na podstawie okazanych protokołów nie można ustalić wyników inwentaryzacji, które powinny być ujęte w księgach. Weryfikacja sald powinna być udokumentowana w sposób niebudzący żadnych wątpliwości jej przeprowadzenia i faktycznego porównania sald z dokumentacją stanowisk merytorycznych. Jej celem jest stwierdzenie, czy rzeczywiście posiadane dokumenty potwierdzają istnienie, realność i wiarygodność określonego salda, a także poprawność tego salda. Nieprawidłowość narusza art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o rachunkowości.

14. W 2018 r. stwierdzono przypadki angażowania wydatków na koncie pozabilansowym 998 „Zaangażowanie wydatków roku bieżącego” na podstawie otrzymanych faktur, zamiast na podstawie zawartych umów. W próbie objętej kontrolą zaangażowanie wydatków budżetowych na kwotę 70.819,13 zł zostało ujęte w następnych okresach sprawozdawczych. Nieprawidłowość narusza art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, w związku z zasadami funkcjonowania konta 998 określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
15. Nieprawidłowo prowadzono ewidencję szczegółową do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, poprzez:
 - a) założenie dla jednego podatnika dwóch kont podatkowych z jednoczesnym wystawianiem odrębnych decyzji podatkowych w sprawie wymiaru podatku rolnego lub/i podatku od nieruchomości. Powyższe dotyczyło co najmniej 3 podatników (osób fizycznych), dla których założono 6 kont podatkowych w podatku rolnym i od nieruchomości,
 - b) prowadzenie ewidencji szczegółowej w zakresie podatku od środków transportowych na kontach założonych w szczególności dla środków transportowych, zamiast dla podatników, będących właścicielami tych środków,
 - c) dokonanie odpisu podatku od środków transportowych, pomimo niezłożenia deklaracji (korekty) i niewydania przez organ podatkowy decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego.Nieprawidłowość narusza § 11 ust. 3 pkt 1 oraz ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego¹⁴.
16. W 2018 r. odpisu umorzonych zaległości podatkowych na szczegółowych kontach podatników dokonywano pod datą wydania decyzji umorzeniowej zamiast pod datą doręczenia decyzji. Nieprawidłowość narusza § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad

¹⁴ Dz.U. Nr 208, poz. 1375, dalej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego

rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, w związku z art. 212 ustawy Ordynacja podatkowa oraz art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

17. Dochody w kwocie 500,28 zł za zajęcie pasa drogowego zaklasyfikowano w rozdziale 75615 „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilno-prawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych” zamiast w rozdziale 75618 „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”, co narusza zasady klasyfikacji określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁵.

II. W zakresie wykonania budżetu:

1. Dokonano niedozwolonego finansowania budżetu Gminy w 2018 r. poprzez przelew środków z rachunku bankowego, na którym gromadzone były sumy depozytowe (wadia, zabezpieczenia należytego wykonania umów) na rachunek budżetu Gminy w łącznej kwocie 152.088,20 zł. Następnie środki w tej samej kwocie zwrócono na rachunek sum depozytowych. Nieprawidłowość narusza art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
2. Wartości ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2019-2037 w zakresie parametrów kluczowych dla ustalenia wskaźnika określonego art. 243 ustawy o finansach publicznych nie spełniały kryterium realistyczności wskazanego w art. 226 ww. ustawy, o czym świadczy:
 - a) zaplanowanie w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Opatowiec na lata 2019 – 2033 przyjętej uchwałą Nr IV/18/2018 Rady Gminy z dnia 28.12.2018 r. przeszacowanych dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje na rok 2020. Ww. dochody zaplanowano w bardzo odległej perspektywie, która w przypadku dochodów z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje obejmuje lata 2019 – 2033. Na rok 2020 zaplanowano dochody majątkowe z tytułu dotacji oraz środków na inwestycje w kwocie 15.493.000,00 zł, pomimo że w latach 2016-2018 dochody wykonane z tego tytułu wynosiły odpowiednio 76.931,00 zł w 2016 r., 845.046,00 zł w 2017 r. oraz 2.813.297,00 zł w 2018 r. Z objaśnień przyjętych wartości do WPF nie wynikały konkretne tytuły pozyskania dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków na inwestycje. W trakcie trwania niniejszej kontroli uchwałą Nr X/43/2019 Rady Miejskiej z dnia 10.05.2019 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Opatowiec na lata 2019-2037 zmniejszono zakładany plan dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków na inwestycje w roku 2020 do kwoty 2.000.000,00 zł”.
 - b) niewprowadzenie w uchwale nr X/43/2019 Rady Miejskiej z dnia 10.05.2019 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Opatowiec na lata 2019-2037, przychodów w kwocie 98.983,35 zł z tytułu wolnych środków wyliczonych w oparciu o bilans z wykonania budżetu Gminy sporządzony na dzień 31.12.2018 r. stan na koniec roku, przy czym deficyt budżetu zaplanowano spłacić przychodami pochodzącymi z kredytu długoterminowego w kwocie 1.200.000,00 zł, którego spłatę zaplanowano na lata 2034-2037.

¹⁵ Dz.U. z 2014 r. poz. 1053 ze zm., dalej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych

- c) wprowadzenie w uchwale Nr X/43/2019 Rady Miejskiej z dnia 10.05.2019 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Opatowiec na lata 2019-2037 wyłączeń z wydatków na obsługę długu – kolumna 2.1.3.1.1. „wydatki na obsługę długu, w tym: odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek o dyskonto od zobowiązań na wkład własny krajowy)” oraz z rozchodów – kolumna 5.1.1.1. „spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych, w tym kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy” dotyczących kredytów zaciągniętych w latach ubiegłych, zamiast stosować wyłączenia z limitu zobowiązań każdorazowo, gdy występują okoliczności pozwalające na ich zastosowanie, bez względu na fakt spełnienia wskaźnika, przed dokonaniem wyłączeń.

III. W zakresie dochodów budżetowych:

1. W deklaracji na podatek od nieruchomości na 2018 r. złożonej przez Gminę Opatowiec:
 - a) nie wykazano niewyodrębnionych gminnych lokali mieszkalnych, będących w posiadaniu osób fizycznych, w związku z niezasadnym przeniesieniem obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości z właściciela tych lokali (gminy) na ich najemców. W 2018 r. łączna powierzchnia wynajmowanych niewyodrębnionych gminnych lokali mieszkalnych wynosiła 323m², a podatek od tych nieruchomości w kwocie 163,00 zł został wymierzony najemcom w drodze decyzji wymiarowych.
 - b) nie wykazano powierzchni 49,675 ha zajętych pod drogi, niebędących drogami publicznymi (tj. powierzchni dróg wewnętrznych), sklasyfikowanych w ewidencji geodezyjnej jako drogi „dr” będących własnością Gminy, które podlegają zwolnieniu ustawowemu.
 - c) wykazano do opodatkowania jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej budowle zajęte pod infrastrukturę wodno – ściekową stanowiące własność Gminy o wartości 5.380.872,60 zł, od których naliczono podatek w kwocie 107.617,45 zł.
Nieprawidłowość narusza art. 3 ust. 1 pkt 4 lit a) ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹⁶ w związku z art. 6 ust. 9 pkt 1 i pkt 3 oraz art. 6 ust. 10 tej ustawy.
2. W zakresie prawidłowości opodatkowania w wyniku zmian w ewidencji gruntów i budynków na podstawie informacji ze Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej za okres 2018 r. stwierdzono, że w próbie objętej kontrolą większości podatnikom dokonano zmiany podatku od nieruchomości i/lub podatku rolnego, pomimo niezłożenia przez nich informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych i/lub informacji o gruntach. Stosownie do art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 5 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym¹⁷, podatnicy winni złożyć informacje o nieruchomościach i obiektach budowlanych i gruntach. Organ podatkowy nie żądał złożenia informacji i nie wezwał do jej złożenia, co narusza art. 274a § 1 ustawy Ordynacja podatkowa.
3. Nie wydawano i nie doręczano decyzji wymiarowych dla wszystkich współwłaścicieli nieruchomości – opodatkowano jedną decyzją wymiarową grunty, budynki i lasy stanowiące współwłasność małżonków, zamiast w drodze odrębnych decyzji, co narusza art. 3 ust. 4 ustawy

¹⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1170 ze zm., dalej ustawa o podatkach i opłatach lokalnych

¹⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 1256 ze zm., dalej ustawa o podatku rolnym

o podatkach i opłatach lokalnych, art. 3 ust. 5 ustawy o podatku rolnym, art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym¹⁸.

4. Zaniechano ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego z tytułu podatku rolnego dzierżawcy nieruchomości rolnej stanowiącej własność Gminy, oznaczonej numerem 342/1 położonej we wsi Podlaskie, Gmina Opatowiec o powierzchni 0,30 ha. W stosunku do dzierżawcy, który dzierżawi działkę od dnia 01.10.2016 r. o powierzchni 0,30 ha nie został naliczony podatek rolny za lata 2016 – 2019 w łącznej wysokości 224 zł. Powyższe stanowi naruszenie art. 6a ust. 6, w związku z art. 3 ust. 1 pkt. 4 lit. a) ustawy o podatku rolnym.
5. Organ podatkowy wobec podatników podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości od osób fizycznych posiadających na dzień 31.12.2018 r. zaległości podatkowe nie prowadził w sposób systematyczny czynności windykacyjnych, tj. nie wystawiał na bieżąco upomnień oraz tytułów wykonawczych. Wobec podatnika o nr karty kontowej nr 221-G14/15, który na dzień 31.12.2018 r. posiadał zaległość w podatku rolnym w kwocie 2.362,00 zł organ podatkowy nie podejmował skutecznych czynności mających na celu wyegzekwowanie należności tj. w 2018 r. nie wystawiał upomnień (I-IV rata podatek rolny w kwocie 445,00 zł) oraz nie wystawiał tytułów wykonawczych. Wobec podatnika o nr karty kontowej nr 221-G9/5, który na dzień 31.12.2018 r. posiadał zaległość w podatku rolnym i leśnym za lata 2017-2018 w kwocie 7.885,00 zł, organ podatkowy nie podejmował skutecznych czynności mających na celu wyegzekwowanie należności tj. w 2018 r. nie wystawiał upomnień (I-IV rata podatek rolny i leśny ogółem 1.676,00 zł) oraz nie wystawiał tytułów wykonawczych. Powyższe stanowi naruszenie § 7 i § 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych¹⁹, w związku z art. 6 § 1 oraz art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji²⁰.
6. W 2018 r. 8 podatników, pomimo ciążącego na nich obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 1 i art. 9 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych nie złożyło w Urzędzie deklaracji podatkowych DT-1 na podatek od środków transportowych wraz z załącznikami DT-1/A z danymi szczegółowymi dotyczącymi środków transportowych i nie wpłaciło należnego Gminie podatku. Organ podatkowy nie wzywał podatników do złożenia deklaracji, jak również nie podejmował żadnych innych działań (np. kontroli podatkowej), mających na celu ustalenie daty powstania obowiązku podatkowego do czasu rozpoczęcia niniejszej kontroli. Nieprawidłowość narusza art. 274a § 1 oraz art. 21 § 3 ustawy Ordynacja podatkowa. Na skutek powyższego zaniżono należny Gminie podatek o kwotę co najmniej 9.696,00 zł.
7. Organ podatkowy nie naliczył i nie pobrał należnych odsetek za zwłokę od 2 podatników podatku od środków transportowych. Nieprawidłowość narusza art. 53 § 1 i § 4 oraz art. 55 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa.
8. Organ podatkowy nie dokonywał rzetelnej kontroli składanych przez podatników deklaracji na podatek od nieruchomości oraz podatek od środków transportowych, celem stwierdzenia ich formalnej poprawności oraz ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami, o czym świadczy:

¹⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 888 ze zm., dalej ustawa o podatku leśnym

¹⁹ Dz.U. z 2017 r. poz. 1483, dalej rozporządzenie w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych

²⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 1438 ze zm., dalej ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji

- a) przyjęcie bez zastrzeżeń deklaracji na podatek od nieruchomości na 2018 r. od 11 jednostek OSP z terenu Gminy, w których wykazano powierzchnie budynków i gruntów oddanych tym jednostkom w użyczenie niezgodnie z ewidencją geodezyjną i stanem faktycznym,
 - b) opodatkowanie pojazdu według nieprawidłowej stawki podatkowej, na skutek czego dokonano zaniżenia należnego podatku o kwotę 106 zł,
 - c) przyjęcie bez zastrzeżeń deklaracji na podatek od środków transportowych na 2019 r. w których podatnicy wykazali do opodatkowania środki transportu i wyliczyli podatek za lata 2017-2019, zamiast żądać od tych podatników złożenia korekt deklaracji na podatek od środków transportowych, odrębnie na każdy rok podatkowy.
Nieprawidłowość narusza art. 272 pkt 2 i 3 oraz art. 274a § 2 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 8 i art. 10 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
9. W 2018 r. w ewidencji podatkowej ujęto nierzetelne dane dotyczące powierzchni użytkowej gruntów i budynków zwolnionych z podatku od nieruchomości uchwałą Rady Gminy, a mianowicie:
- a) powierzchnie budynków związanych z ochroną przeciwpożarową ujęto w ewidencji podatkowej niezgodnie z danymi wykazanymi w deklaracjach podatkowych, ponadto budynki wykazane w deklaracjach OSP w ewidencji podatkowej ujęto jako budynki mieszkalne zwolnione uchwałą Rady Gminy, zamiast jako budynki pozostałe zwolnione uchwałą Rady Gminy,
 - b) powierzchnię budynku wykorzystywanego na cele związane z ochroną bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego ujęto w ewidencji podatkowej jako budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej zwolnione uchwałą Rady Gminy, zamiast jako budynki pozostałe zwolnione uchwałą Rady Gminy.
- Ujmowanie w ewidencji podatkowej powierzchni budynków i gruntów zwolnionych uchwałą Rady Gminy niezgodnie z danymi wykazanymi w deklaracjach na podatek od nieruchomości skutkowało wykazywaniem nieprawidłowych kwot skutków udzielonych przez Radę Gminy zwolnień z podatku od nieruchomości oraz skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości wskazanych w Rb-PDP sprawozdaniu z wykonania dochodów podatkowych Gminy. Nieprawidłowość narusza § 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego oraz art. 7a ust. 2 i art. 7b ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w związku z § 5 ust. 1 pkt 2 lit a) oraz ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości²¹.

IV. W zakresie wydatków budżetowych:

- 1. Wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla Wójta za 2017 i 2018 r. dokonano nieterminowo, a mianowicie z opóźnieniem wynoszącym 54 dni od dnia rozwiązania umowy o pracę. Nieprawidłowość narusza art. 171 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²².
- 2. W 2017 i 2018 r. w Urzędzie zawierano umowy cywilnoprawne (zlecenie), których zapisy nosiły cechy charakterystyczne dla stosunku pracy tj. zobowiązanie się do wykonywania określonej w umowach pracy pod kierownictwem wyznaczonych osób, w oznaczonym miejscu i czasie, co narusza art. 22 § 1 ustawy Kodeks pracy. Charakter powierzonych zadań tym pracownikom

²¹ Dz.U. Nr 107, poz. 1138, dalej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości

²² Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 ze zm., dalej ustawa Kodeks pracy

był tożsamy bądź podobny do tych jakie realizowali zgodnie z powierzonymi zakresami czynności pracownicy zatrudnieni w Urzędzie. Osoby, którym powierzono pracę na podstawie wskazanych wyżej umów zlecenia powinny być zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Pracownicy samorządowi mogą być zatrudniani na podstawie umowy o pracę, stosownie do art. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych²³. W konsekwencji pracownicy samorządowi nie mogą wykonywać pracy na podstawie umowy zlecenia lub innych umów cywilnoprawnych. Ponadto na wolne stanowiska urzędnicze, co do zasady, należy przeprowadzić otwarty konkurs, czym naruszono art. 11 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych.

3. Przewodniczącemu, Wiceprzewodniczącym Rady, Przewodniczącym Komisji Rady oraz Radnym Rady Gminy w okresie 2017, 2018 roku oraz od stycznia do maja 2019 roku naliczono i wypłacono diety w wysokości niższej niż ustalono przez Radę Gminy, ponieważ do podstawy diety przyjęto kwotę bazową w wysokości 1.766,46 zł (obowiązującą na 2016 r.), zamiast kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej na 2017, 2018 i 2019 rok w wysokości 1.789,42 zł. Ogółem zaniżono wypłatę diet dla Przewodniczącego, Wiceprzewodniczących Rady, Przewodniczących Komisji Rady oraz Radnym Rady Gminy za okres od stycznia 2017 r. do maja 2019 r. o kwotę 3.359,99 zł. Nieprawidłowość narusza art. 25 ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²⁴, w związku z § 3 uchwały Nr. XVIII/96/2016 z dnia 29.02.2016 r. w sprawie określenia wysokości diet dla Rady Gminy Opatowiec.
4. W 2018 r. ze środków na ochronę przeciwpożarową ujętych w rozdz. 75412 „Ochotnicze straże pożarne” w § 4210 „Zakup materiałów i wyposażenia” dokonano wydatków niezwiązanych z kosztami wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek OSP a także zapewnienia umundurowania, ubezpieczenia oraz ponoszenia kosztów badań lekarskich. Środki wydawkowano na zakup: artykułów spożywczych, nagród oraz dyplomów łącznie na kwotę 7.288,86 zł. Powyższe wydatki zostały dokonane bez podstawy prawnej, co narusza art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, w związku z art. 32 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej²⁵.
5. Zwrotu wadium wniesionego w pieniądzu Wykonawcy oraz dla Oferenta, którego oferta nie została wybrana w kwocie 4.500 zł, dokonano w dniu 14.06.2018 r., tj. po 16 dniach od wyboru najkorzystniejszej oferty. Natomiast wykonawcy, którego oferta nie została wybrana jako najkorzystniejsza, nie dokonano zwrotu wadium, które zostało wniesione w formie ubezpieczeniowej gwarancji zapłaty wadium. Nieprawidłowość narusza art. 46 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶.

V. W zakresie rozliczeń jednostki samorządu terytorialnego z jej jednostkami organizacyjnymi:

1. Przyjęto bez zastrzeżeń sprawozdanie finansowe Gminnej Biblioteki Publicznej za 2018 r. obejmujące bilans rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w funduszu oraz informację dodatkową, które złożone zostało na nieprawidłowych formularzach określonych w załącznikach nr 5, 10, 11 i 12 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r., pomimo,

²³ Dz.U. z 2019 r. poz. 1282, dalej ustawa o pracownikach samorządowych,

²⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm., dalej ustawa o samorządzie gminnym,

²⁵ Dz.U. z 2019 r. poz. 1372 ze zm., dalej ustawa o ochronie przeciwpożarowej,

²⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, dalej ustawa Prawo zamówień publicznych,

że ww. jednostka powinna złożyć sprawozdanie finansowe na podstawie art. 45 ust. 2 ustawy o rachunkowości, obejmujące bilans, rachunek zysków i strat oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia były w głównej mierze wynikiem nieprzebrzegania przepisów prawnych dotyczących gospodarki finansowej i rachunkowości gminy, a także niewłaściwego funkcjonowania kontroli zarządczej.

Niezależnie od wyszczególnienia indywidualnej odpowiedzialności za powstanie nieprawidłowości w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania Gminy Opatowiec poprzez wskazanie merytorycznych pracowników w protokole z kontroli, Burmistrz oraz Skarbnik ponoszą w odpowiednim zakresie, odpowiedzialność z tytułu nadzoru, za opisane w wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości.

Obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości oraz nadzorowania prac z tego zakresu spoczywały na Skarbniku. Prawa i obowiązki głównego księgowego (skarbnika) określają przepisy art. 54 ustawy o finansach publicznych.

Organem wykonawczym Gminy Opatowiec jest Burmistrz, na którym spoczywają obowiązki dotyczące m.in. przygotowania projektów uchwał Rady Miejskiej, wykonywania budżetu i gospodarowania mieniem gminy, a także ogólna odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę finansową gminy (art. 30 ust. 1 i 2, art. 60 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym). Burmistrz jako organ wykonawczy gminy, wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Miasta i Gminy, którego jest kierownikiem (art. 33 ust. 1 i 3 ustawy). Odpowiedzialność za gospodarkę finansową Urzędu jako jednostki sektora finansów publicznych, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie kontroli wewnętrznej, spoczywa na Burmistrzu (kierowniku jednostki) zgodnie z art. 53 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

WNIOSKI POKONTROLNE

Przedstawiając powyższe ustalenia kontroli, Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych wnosi o ich wykorzystanie celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości poprzez realizację niżej przedstawionych wniosków pokontrolnych oraz podjęcie innych niezbędnych działań w celu niedopuszczenia do powstania podobnych nieprawidłowości w dalszej działalności.

1. Opracować prawidłowo i w sposób kompletny zasady (politykę) rachunkowości, w tym zakładowy plan kont, dostosowując dokumentację przyjętych zasad do przepisów prawa i potrzeb jednostki, stosownie do art. 10 ust. 1, w związku z ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz § 20 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
2. Przyjąć i stosować rozwiązania, zapewniające rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych i wykazywanie w sprawozdaniu finansowym danych zgodnie z treścią ekonomiczną, stosownie do art. 4 ust. 2 i art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, w szczególności:
 - a) wartość posiadanych udziałów w Banku Spółdzielczym ujmować na koncie 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” w kwotach zgodnych z potwierdzeniami sald tych

udziałów przesłanymi przez Bank, wyksięgować nieprawidłowo ujętą wartość tych udziałów z kont 139 i 240.

- b) na kontach rozrachunkowych Urzędu/budżetu wykazywać faktyczny stan rozrachunków z tytułu podatku VAT.
 - c) na koncie 800 „Fundusz jednostki” ujmować operacje gospodarcze na podstawie prawidłowo sporządzonych dowodów księgowych, przeksięgowania zrealizowanych dochodów i wydatków budżetowych na konto 800 „Fundusz jednostki” dokonywać na podstawie sprawozdań budżetowych.
 - d) na koncie 810 „Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje” w korespondencji z kontem 800 „Fundusz jednostki” ujmować, w momencie zapłaty, równowartość wydatków budżetowych poniesionych na sfinansowanie inwestycji, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości z uwzględnieniem zasad funkcjonowania ww. kont określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r
 - e) Wpłaty podatków dokonane przy pomocy instrumentu płatniczego innego niż polecenie przelewu, na kontach szczegółowych podatników ujmować pod datą uzyskania potwierdzenia autoryzacji transakcji płatniczej, o której mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych²⁷, stosownie do art. 60 § 1 pkt 2 ustawy Ordynacja podatkowa. Operacje gospodarcze dotyczące zapłaty należności podatkowych za pomocą instrumentu płatniczego, ujmować zapisem:
 - Wn 141 „Środki pieniężne w drodze” i Ma 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” lub inne właściwe konto – pod datą zapłaty instrumentem płatniczym,
 - Wn 130 „Rachunek bieżący jednostki” i Ma 141 „Środki pieniężne w drodze” – wpływ na rachunek bankowy pod datą wyciągu bankowego,zgodnie z zasadami funkcjonowania ww. kont określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
3. Przypisu należności w zakresie dochodów z tytułu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych dokonywać na koncie księgi głównej 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” (oraz w ewidencji analitycznej prowadzonej do tego konta, w związku z przepisami art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości) w oparciu o dokumenty określające kwoty należności na dany okres (np. wydane zezwolenie lub oświadczenie o wartości poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim) zgodnie z zasadami funkcjonowania konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. oraz art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.
4. Rozliczenia inwestycji dokonywać w terminie umożliwiającym terminowe sporządzanie dowodów przyjęcia środków trwałych (OT), w celu ujęcia zdarzeń w miesiącu, w którym wystąpiły, stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

²⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 659 ze zm.

5. Zakończone inwestycje przyjmować na stan środków trwałych na podstawie prawidłowych, kompletnych dowodów księgowych (dowodów OT) wg poszczególnych obiektów inwentarzowych zgodnie z art. 22 ust. 1 oraz 24 ust. 4 pkt 1 ustawy o rachunkowości.
6. Na koncie 011 „Środki trwałe” ujmować składniki majątku spełniające definicję środków trwałych, określoną w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, o wartości określonej w przepisach wewnętrznych, w związku z zasadami funkcjonowania konta 011 „Środki trwałe” określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
7. Do kosztów wytworzenia środków trwałych zaliczać ogół kosztów bezpośrednio z nimi związanych, poniesionych za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia polegającego na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji środka trwałego i powodującego, że wartość użytkowa tego środka po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową, zgodnie z art. 28 ust. 2 i 8 oraz art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w szczególności nie dokonywać zwiększenia stanu środków trwałych o wartość remontów finansowanych z wydatków bieżących.
8. Zmniejszyć stan środków konta 011 „Środki trwałe” o dotychczas ujęte bezpodstawnie zwiększenia dotyczące wartości remontów sfinansowanych z wydatków bieżących, celem zapewnienia rzetelności ksiąg rachunkowych. Ulepszenie już istniejących środków trwałych ujmować razem ze środkiem trwałym, który podlegał ulepszeniu, stosownie art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
9. Klasyfikację środków trwałych dostosować do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).
10. Prawidłowo ustalać stawki amortyzacyjne i umarzać składniki majątkowe, mając na uwadze, że ustalając zasady umarzania środków trwałych w opisie zasad (polityki) rachunkowości, jednostka może przyjąć stawki określone w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych albo stawki określone przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego (Burmistrza Miasta i Gminy) zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
11. Prowadzić konta ksiąg pomocniczych (ewidencję analityczną) do poszczególnych kont księgi głównej, stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy o rachunkowości, § 20 ust. 1 pkt 4 lit. b) rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. oraz zasadami funkcjonowania nw. kont określonymi w załączniku nr 3 do tego rozporządzenia, w szczególności:
 - a) do konta 013 „Pozostałe środki trwałe” zaprowadzić ewidencję w sposób umożliwiający ustalenie wartości początkowej środków trwałych oddanych do używania oraz osób, u których znajdują się środki trwałe, lub komórek organizacyjnych, w których znajdują się środki trwałe.
 - b) do konta 020 „Wartości niematerialne i prawne” zaprowadzić ewidencję w sposób umożliwiający należyte obliczanie umorzenia wartości niematerialnych i prawnych, podział według ich tytułów i osób odpowiedzialnych.
 - c) do konta 800 „Fundusz jednostki” zaprowadzić ewidencję umożliwiającą ustalenia przyczyn zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki.

12. Na koncie 020 „Wartości niematerialne i prawne” ujmować wartość składników majątku o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, w związku z przepisami art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości i zasadami funkcjonowania tego konta określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
13. W sprawozdaniach Rb-27S Urzędu z wykonania planu dochodów budżetowych dochody objęte podatkiem VAT wykazywać w wartościach netto w miesiącu, w którym faktycznie zostały zrealizowane, mając na uwadze, że do dochodów budżetu Gminy nie zalicza się podatek od towarów i usług stanowiącego dochód budżetu państwa, stosownie do art. 111 pkt 1 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
14. Bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sporządzać w sposób rzetelny i prawidłowy, wykazując w nim dane wynikające z ewidencji księgowej zgodnie z ich treścią ekonomiczną, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości, w szczególności po stronie pasywów w pozycji I.1.2. „Zobowiązania krótkoterminowe (do 12 miesięcy)” wykazywać zobowiązania krótkoterminowe oraz tę część zobowiązań długoterminowych, która przypada do spłaty w roku budżetowym, po roku, za który sporządzany jest bilans, stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy o rachunkowości. Zobowiązania wyceniać w kwocie wymagającej zapłaty, stosownie do art. 28 ust. 1 pkt 8 cytowanej ustawy.
15. Przyjąć i stosować rozwiązania zapewniające prawidłowe i rzetelne sporządzanie sprawozdań budżetowych, poprzez wykazywanie w nich danych zgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, w sposób określony w instrukcji sporządzania sprawozdań, stosownie do § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, a w szczególności:
 - a) w Rb-NDS sprawozdaniu o nadwyżce/deficycie samorządu terytorialnego wykazywać w przychodach i rozchodach po stronie wykonania udzielone pożyczki, również te które zostały umorzone, stosownie do § 12 pkt 5 lit. b) i pkt 6 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia. W sprawozdaniu nie wykazywać wyłącznie przychodów i rozchodów dotyczących zaciągniętych i spłaconych w danym okresie sprawozdawczym pożyczek i kredytów na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu Gminy zgodnie z § 12 pkt 8 tej Instrukcji.
 - b) zbiorcze sprawozdania budżetowe, w szczególności sprawozdań jednostkowych, sporządzać na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
 - c) w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych oraz w sprawozdaniu Rb-PDP z wykonania planu dochodów podatkowych gminy:
 - ✓ w kolumnie „Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy” wykazywać rzeczywiste kwoty stanowiące różnicę pomiędzy dochodami, jakie gmina mogłaby uzyskać, stosując górne stawki podatkowe, a dochodami jakie powinna uzyskać, stosując niższe stawki uchwalone przez radę miejską. Skutki finansowe obniżenia górnych stawek podatków, dotyczące deklaracji na podatek za lata ubiegłe oraz korekt deklaracji na podatek za lata ubiegłe

wykazywać za okresy sprawozdawcze w roku, w którym otrzymano od podatników deklaracje za lata ubiegłe, stosownie do § 3 ust. 1 pkt 9 i pkt 12 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia. Przy obliczaniu skutków obniżenia górnych stawek podatków przyjmować prawidłowe wysokości górnych granic stawek kwotowych, ogłaszanych w drodze obwieszczenia na każdy rok podatkowy przez Ministra Finansów, mając na uwadze art. 20 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

- ✓ W kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień...” wykazywać (bez ulg i zwolnień ustawowych) skutki finansowe wynikające ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał rad gmin lub miast na prawach powiatu, wydanymi na podstawie ustawowych upoważnień; stosownie do § 3 ust. 1 pkt 10 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia.
- ✓ w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie:
 - umorzenia zaległości podatkowych” wykazywać kwoty dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy gminy za okres sprawozdawczy umorzeń w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej w podatkach i opłatach, stanowiących dochód budżetu gminy. Wykazane w tej kolumnie skutki powinny wynikać z decyzji wydanych przez właściwe organy gminy lub miasta na prawach powiatu, w zakresie zarówno bieżących, jak i zaległych należności, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 11 lit. a) „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia,
 - rozłożenia na raty – wykazywać kwoty dotyczące skutków decyzji organów podatkowych za okres sprawozdawczy. Skutki wykazane w tej kolumnie powinny wynikać z wydanych decyzji organu podatkowego, zarówno w zakresie bieżących, jak i zaległych należności. W przypadku podjęcia przez organ podatkowy decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty zapłaty podatku bądź zaległości podatkowej, skutki finansowe wynikające z tych decyzji powinny być wykazywane za kolejne okresy sprawozdawcze w roku, w którym została wydana decyzja, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 11 lit. a) „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia,
- 16.** Dokonać korekty sprawozdania Rb-PDP za 2018 r. (również w formie elektronicznej) oraz przekazać je do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w terminie 5 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, w związku z przepisami § 24 ust. 9 cytowanej „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”; załączyć szczegółową informację o wielkościach dokonanych korekt ze wskazaniem, że zostały one dokonane w wyniku kontroli przeprowadzonej przez RIO.
- 17.** W sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych dane wykazywać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno – rachunkowym, stosownie do § 10 ust. 4 w związku z § 2 ust. 2 oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a w szczególności:
 - a) w sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych w wierszu N.3 „Gotówka i depozyty” w poz. N.3.2 „Depozyty na żądanie”, nie wykazywać środków

- znajdujących się na rachunku bankowym na koniec IV kwartału, otrzymanych od innej jednostki lub na rzecz innej jednostki, które jednostka będzie zobowiązana zwrócić w wyniku rozliczenia w następnym kwartale, z uwzględnieniem okresu przejściowego (dotacji) oraz wykazywać należności z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób prawnych oraz dochodów realizowanych przez urzędy skarbowe, otrzymane w styczniu roku następnego za rok poprzedni, stosownie do § 13 ust. 1 pkt 4 oraz § 14 pkt 9 „Instrukcji sporządzania sprawozdań” stanowiącej załącznik nr 9 do ww. rozporządzenia,
- b) w sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, w przypadku dokonania zakupu, którego cena została rozłożona na raty, zobowiązania wynikające z tej transakcji zaliczać do zobowiązań z tytułu długu publicznego i wykazywać w części A tego sprawozdania w wierszu E2. „Kredyty i pożyczki”, stosownie do § 2 ust. 1 pkt 2 „Instrukcji sporządzania sprawozdań” stanowiącej załącznik nr 9 do ww. rozporządzenia oraz § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do długu państwowego.
18. Na ostatni dzień każdego roku obrotowego przeprowadzać rzetelną inwentaryzację wszystkich aktywów i pasywów, stosownie do art. 26 ust. 1 ustawy o rachunkowości, przy czym aktywa i pasywa, które nie podlegają inwentaryzacji w drodze spisu z natury lub potwierdzenia sald – inwentaryzować drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. Przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji odpowiednio dokumentować i powiązywać z zapisami ksiąg rachunkowych, natomiast ujawnione różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych wyjaśniać i rozliczać w księgach rachunkowych tego samego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji, zgodnie z art. 27 ustawy o rachunkowości.
19. W księgach rachunkowych na bieżąco (w ramach okresu sprawozdawczego) ujmować zaangażowanie wydatków na koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”, stosownie do art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych oraz zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.
20. Dla każdego podatnika prowadzić odrębne konto w każdym podatku, stosownie do § 11 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, przypisując na nim pełną kwotę podatku.
21. Przypisów i odpisów podatku na kontach podatników dokonywać na bieżąco na podstawie dokumentów wykazanych w przepisach § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, w związku z art. 212 ustawy Ordynacja podatkowa oraz art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy o rachunkowości.
22. Prawidłowo stosować klasyfikację rozdziałów dochodów, określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

23. Zaprzestać angażowania w wykonanie wydatków budżetu środków zgromadzonych na rachunku bankowym sum depozytowych (obcych środków pieniężnych), mając na uwadze finansowanie przejściowego deficytu budżetowego wyłącznie przy wykorzystaniu środków wymienionych w art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
24. W Wieloletniej Prognozie Finansowej dane wykazywać w sposób realistyczny, stosownie do art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, a w szczególności:
 - a) w kolumnie załącznika do WPF wykazywać realistyczne kwoty planowanych dochodów z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje,
 - b) wprowadzać do WPF przychody z tytułu wolnych środków wyliczone w oparciu o bilans z wykonania budżetu za rok ubiegły,
 - c) wyłączenia z limitów określonych art. 243 ustawy o finansach publicznych stosować każdorazowo, gdy występują okoliczności pozwalające na ich zastosowanie, bez względu na fakt spełnienia wskaźnika, przed dokonaniem wyłączeń.
25. W deklaracji na podatek od nieruchomości Gminy Opatowiec wykazywać rzetelne dane w zakresie przedmiotów podlegających opodatkowaniu tym podatkiem oraz zwolnionych z tego podatku, mając na uwadze, że:
 - a) w przypadku posiadania przez osoby fizyczne gminnych lokali mieszkalnych, niestanowiących odrębnych nieruchomości, obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości ciąży na ich właścicielu, stosownie do przepisów art. 3 ust. 1 pkt 4 lit a) w związku z art. 6 ust. 9 pkt 1 i pkt 3 oraz ust. 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
 - b) nierozdysponowane nieruchomości, stanowiące własność gminy, niezajęte na działalność gospodarczą należy wykazywać w deklaracji jako zwolnione z podatku od nieruchomości, na podstawie przepisów art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
 - c) wyjaśnić, czy gminne budowle stanowiące infrastrukturę wodno-ściekową, są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, mając na uwadze stanowisko Ministerstwa Finansów wyrażone w piśmie z dnia 16.10.2015 r., skierowanym do Unii Miasteczek Polskich w sprawie stosowania zwolnienia z podatku od nieruchomości na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 15 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, dla mienia gminnego wykorzystywanego na prowadzenie przez gminę gospodarki wodno - kanalizacyjnej (PL-LS.834.107.2015), zamieszczone Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów.
26. Sporządzić korektę deklaracji Gminy na podatek od nieruchomości za 2018 r. i inne okresy z uwzględnieniem okresu przedawnienia, mając na uwadze ustalenia kontroli.
27. W przypadku niezłożenia informacji lub deklaracji przez podatnika, mimo takiego obowiązku, żądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, stosownie do art. 274a § 1 ustawy Ordynacja podatkowa.
28. Grunty stanowiące współwłasność małżonków opodatkować w drodze odrębnych decyzji stosownie do art. 3 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 3 ust. 5 ustawy o podatku rolnym, art. 2 ust. 4 ustawy o podatku leśnym.
29. Dzierżawcę nieruchomości rolnej stanowiącej własność gminy prawidłowo opodatkować podatkiem rolnym, stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o podatku rolnym.

30. Dokonywać systematycznej kontroli terminowości zapłaty zobowiązań pieniężnych, wysyłając zobowiązanemu upomnienia, jeżeli należność nie zostanie zapłacona w terminie oraz wystawienia tytułu wykonawczego i skierowania do właściwego miejscowo Urzędu Skarbowego, po bezskutecznym upływie terminu określonego upomnieniem, stosownie do § 7 i § 9 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych, w związku z art. 6 § 1 oraz art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
31. W celu zapewnienia powszechności opodatkowania podatkiem od środków transportowych, dokonywać okresowej weryfikacji danych zawartych w ewidencji podatkowej z danymi z rejestru prowadzonego przez Starostwo Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej i wykazywanymi przez tą jednostkę w informacjach, o których mowa w przepisach § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie informacji podatkowych²⁸. W przypadku niezłożenia deklaracji – wydawać decyzję określającą wysokość zobowiązania podatkowego na podstawie przepisów art. 23 § 3 ustawy Ordynacja podatkowa – po przeprowadzeniu postępowania podatkowego, mając na uwadze art. 70 § 1 tej ustawy.
32. Od nieterminowych wpłat podatków naliczać i pobierać należne odsetki za zwłokę, jeżeli ich wysokość stanowi co najmniej kwotę określoną art. 54 § 1 pkt 5 ustawy Ordynacja podatkowa. W przypadku, gdy dokonana przez podatnika wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę zaliczać proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości wraz z odsetkami za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę, zgodnie z art. 55 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa.
33. Na bieżąco sprawdzać deklaracje podatkowe, w celu ustalenia stanu faktycznego, w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa. W razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji, wzywać podatnika do udzielenia - w wyznaczonym terminie - niezbędnych wyjaśnień lub do uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny, ze względu na które dane zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość, stosownie do art. 274a § 2 ww. ustawy.
34. Pojazdy opodatkowywać podatkiem od środków transportowych z zastosowaniem stawki właściwej dla danego rodzaju pojazdu, w związku z przepisami art. 8 i art. 10 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Podatnika, który zaniżył należny podatek od środków transportowych wezwać do złożenia korekt deklaracji, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, wskazanego w art. 70 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku określić zobowiązanie podatkowe stosowną decyzją na podstawie art. 21 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa oraz wyegzekwować należny podatek wraz z odsetkami.
35. W ewidencji podatkowej nieruchomości ujmować przedmioty zwolnione z podatku od nieruchomości uchwałą Rady Miejskiej, stosownie do przepisów art. 7a ust. 2 i art. 7b ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w związku z § 5 ust. 1 pkt 2 lit a) oraz ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie ewidencji podatkowej nieruchomości, celem prawidłowego wykazania danych w zakresie skutków obniżenia górnych stawek oraz skutków

²⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 68

udzielonych ulg i zwolnień sprawozdaniu Rb-PDP, w zakresie podstawy opodatkowania zwolnionej z podatku od nieruchomości w sprawozdaniu podatkowym (SP-1).

36. Wpłaty ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dokonywać w dniu rozwiązania umowy o pracę, stosownie do art. 171 § 1 ustawy Kodeks pracy.
37. Zatrudnienia pracowników w Urzędzie dokonywać na podstawie umowy o pracę, stosownie do art. 4 ustawy o pracownikach samorządowych, ponadto na wolne stanowiska urzędnicze, co do zasady, przeprowadzać otwarty konkurs na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych.
38. Diety dla Przewodniczącego, Wiceprzewodniczących Rady, Przewodniczących Komisji Rady oraz Radnych Rady Miejskiej naliczać i wypłacać w wysokości określonej przez Radę Miejską w uchwale, stosownie do art. 25 ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym.
39. Nie dokonywać wydatków ze środków ujętych w budżecie na ochronę przeciwpożarową na cele inne niż określone w art. 32 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, stosownie do art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
40. Zwrotu wadium wszystkim wykonawcom dokonywać niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty lub unieważnieniu postępowania, za wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, stosownie do art. 46 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Natomiast wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, zwracać wadium niezwłocznie od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego, stosownie do art. 46 ust. 1a ww. ustawy.
41. Egzekwować od jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną składnie sprawozdań finansowych na właściwych formularzach składających się z „Bilansu”, „Rachunku zysków i strat” oraz „Dodatkowych informacji i objaśnień”, stosownie do art. 45 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych oczekuje od Pana Burmistrza zawiadomienia o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu służy prawo złożenia zastrzeżeń na podstawie art. 9 ust. 3 i ust. 4 przedmiotowej ustawy do tutejszego Kolegium, za pośrednictwem Prezesa Izby, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Do wiadomości:

Rada Miejska w Opatowcu

ZASTĘPCA PRZESIA
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Kielcach
mgr Zbigniew Łekas